

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. III. Solvuntur objectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

tim prospectu Ecclesie acquisita, sunt de patrimonio Christi, atque ex bonis DEO oblatis pro eius honore, sustentatione Ministrorum, & pauperum: sed ista jure Divino sunt exempta à potestate Laicorum: Nam tributa & exactiones sunt signa ac protestationes subjectionis, ut innuit Apostolus Rom. 13. 6. dicens: *ideo & tributa præstatis*. Sed bona DEO oblata, & ad patrimonio Christi pertinentia, cujus administratio Ecclesie competit, non sunt capacia subjectionis erga potestatem laicalem: ergo super illis non possunt imponi tributa, & exactiones. Vide e, *expedit 13. 12. 9. 1. c. cum ex eo. 34. de elect. in 6.*

27. Dixi tamen in conclusione: immunitatem Ecclesiasticam formaliter secundum se, & in genere esse juris Divini; nam quoad executionem & applicationem determinatam in particulari & ad singulare individuum est juris humani Pontificii: e. g. quod primà Tonfurà initiatus, quod Novitius, quod Tertiarius &c. inter Ecclesiasticas personas annumeretur & gaudeat fori privilegio, SS. Canonibus Ecclesie, & SS. Pontificum dispositioni debet, quibus ejusmodi particularem determinationem ac dispensationem DEUS in pluribus reliquit; uti determinationem diei Dominicæ pro cultu Divino, determinationem diei Martiarum &c. quod notanter expressit Tridentinum, cum dixit: *Ecclesiasticarum personarum exemptionem DE I ordinatione, & Ecclesiasticis sanctionibus esse constitutam*. Cujus quidem signum manifestum est; quod multi extent SS. Canones, quibus in specie definitum est, quibus personis, quibus casibus, & quousque hac immunitas Ecclesiastica competat, quando muretur, auferatur, &c.

§. III.

Solvuntur Objectiones.

28. Objicis primò. Si immunitas Clericorum foret juris Divini, vel foret juris Divini naturalis, vel positivi: neutrum potest dici. Non quòd sit juris Divini naturalis: primò, quia hoc est invariabile: atqui immunitas Ecclesiastica est variabilis, patiturque se restringi ac minui, quod ostendunt complures variationes per SS. Canones expressæ. Secundò; quia natura characteris & status Clericalis non excludit subjectionem ad forum sæculare: neque enim repugnat, eandem personam esse addictam Divino cultui, simulque subditam foro & jurisdictioni Principis sæcularis. Imò terriò: De facto in primitiva Ecclesia, & posterioribus sæculis non tantum Paganis sed etiam Catholicis Imperatoribus Clerici paruerunt: Unde & D. Paulus appellavit ad Cæsarem, & constat ex Aët. 25. & toto tit. *C. de Saeros. Eccles.* Et quartò: Juris naturalis nullum datur initium; sed privilegium fori initium agnoscit & originem ab Imperatoribus, præsertim Justiniano constit. 83. qui tamen privilegium fori Clericalis tantum in civilibus concessit; in criminalibus verò sub sæculari potestate reliquit. Quintò: Adhuc Clerici sunt subiecti quandoque potestati Laicali, uti patet in Clerico, qui Minoribus initiatus caret beneficio, juxta Trident. Sess. 23. c. 6. item in causa reconventionis, in causa

feudi, in causa gravis delicti, ratione cujus traditur curiæ sæculari.

Quod neque sit de Jure Divino positivo, probatur, quia nullus est assignabilis clarus S. Scripturæ textus, qui non in alium sensum facile explicari possit. Et quamvis textus Matth. 17. favoreat exemptioni D. Petri, tamen nullum est fundamentum, exemptionem Petro ex speciali ipsius prærogativa concessam extendendi ad omnes Ecclesiasticos: Et tamen dicas, Ecclesiasticos esse de familia Petri, vel Christi, hoc tamen nil probat: nam omnes Christiani & baptizati possunt dici de familia Christi & Petri: siquidem per baptismum intrant in Ecclesiam, cui Petrus præest, ex hoc tamen minime sequitur, quòd sint exempti à jurisdictione fori sæcularis.

Respondeo. Esse de jure Divino tam naturalis, quam positivo. Ad primam impugnationem distinguo majorem, jus naturale est invariabile, formaliter & intrinsecè, concedo; materialiter & extrinsecè, nego: sed immunitas Ecclesiastica variatur formaliter intrinsecè nego; materialiter extrinsecè, concedo; vel subaliquo: quoad exercitium seu executionem in particulari concedo, [quod est immunitati materiale]; quoad ipsam immunitatem secundum se & in communi, nego: ergo immunitas non est juris Divini sed humani, quantum ad executionem & applicationem in particulari, concedo; quoad ipsam immunitatem secundum se, nego consequentiam.

Ad 2. nego antecedens, cujus oppositum in nostris fundamentis ostendimus. Et ad tertiam probationem, quæ priori succollat, dico, id totum de facto, non de jure contigisse, sicut si nunc quoque Clerici jurisdictioni sæculari parere cogantur, non juri, sed facti violentiæ adscribendum erit.

Appellatio D. Pauli ad Cæsarem nihil probat: quia non appellavit ad Cæsarem tanquam ad suum, sed tanquam ad judicem & Superiorem Officialium Cæsareorum, à quibus injustè vexabatur; actor autem sequitur forum rei, per *C. Cleric. 5. de foro compet.* Alii dicunt, Paulum appellasse appellatione naturali, seu facti, non appellatione legali, seu juris; h. e. in defectu alterius auxilii; quo se posset adversus injuriam tueri, Cæsaris auxilium; qui juvare posset, implorasse, quod est juris naturalis remedium unicuique concessum.

Ad 4. Respondeo, Immunitatem Ecclesiasticam ab Imperatoribus non accepisse initium, sed robur; eosque non novum jus statuisse, sed jus Divinum declarasse, ejusque exercitium autoritate legum firmasse: quod pridem ante Justinianum à Constantino M. præstitum, constat ex præcedenti. Si qua porro huic Clericorum privilegio contraria Principum edicta & constitutiones reperiuntur, tanquam Divino & Canonico juri contraria; sunt habenda pro nullis.

Ad 5. Respondeo: Clericum in Minoribus constitutum & beneficio carentem, tunc solum jurisdictioni fori sæcularis subesse, quando caret requisitis à Tridentino cit. Sess. 23. c. 6. præscriptis: quorum defectu probato non agnoscitur esse è statu Clericali, nec proinde gaudet privilegio

gio Clericali. Ad alterum, quod additur de reconventionem & feudo: quicquid sit, an Clericus coram Iudice seculari reconveniri possit, de quo disceptant Authores? Respondeo, utrinque Iudicem laicum procedere, tanquam jure Ecclesiastico delegatum, ut colligi potest ex c. 1. de mut. petit. ex c. ceterum. §. de judic. & c. verum. 7. de foro compet. Bordon. de privileg. Cleric. c. 2. n. 50. Adde ex P. Engel l. 3. tit. 49. n. 24. bona feudalia non transire pleno jure ad Clericum, sed Dominum, qui ea concedit; certas sibi condiciones, & jura reservare, ideoque Clericos in istis bonis iudicium Domini secularis declinare non posse. Nostra verò assertio procedit de bonis allodialibus & patrimonialibus. In causa verò delicti tunc primum Clericus traditur brachio seculari puniendus, quando à statu Clericali dejectus, & in laicalem redactus, privilegiis quoque Clericalibus est exutus.

24. Ad alteram partem cornuta objectionis Respondeo, neque hoc cornu ferire: nam primò tametsi immunitas non esset de jure divino scripto, sufficeret quòd esset de jure Divino tradito & definito, quorum utrumque satis apertè constat ex præallegatis autoritatibus Conciliorum

& SS. Canonum. Insuper esse de jure Divino scripto, & ex eo per evidentem consequentiam deduci ex verbis Christi: *ergo sunt liberi, Pasce oves meas*, &c. §. priori ostensum est.

Objicies tamen secundò. Decet ut concives, & unius Reip. membra convenient sub jurisdictione unius capituli, & turpis est omnis pars discordans à suo toto: sed Clerici sunt concives unius Reip. cum secularibus, gaudentque communibus favoribus: ergo æquum est, ut etiam subint jurisdictioni Civili, & in suis bonis portent onera, quæ portant seculares: nam qui sentit commodum: sentiat etiam onus.

Respondeo distinguendo majorem: si non sunt membra & Cives privilegiati, concedo; si sunt privilegiati non subditi, & habentes proprium forum, nego maj. & sic distinctà minore, nego consequentiam. Ad hoc porrò, ut non discordent ab aliis membris, & præter commoda etiam onus sentiant, nequaquam necesse est, ut cum aliis civibus habeant eundem iudicem & jurisdictionem, sed sufficit, quòd teneantur saltem indirectè se conformare aliis membris in legibus ad communem tranquillitatem pertinentibus, uti priùs dictum Disp. 35. Art. 5. §. 5.

ARTICULUS III.

Quomodo acquiratur, amittatur, & mutetur privilegium fori?

SUMMARIUM.

1. Privilegium fori acquiritur Ordinatione, & collatione habitus Religiosi.
2. Invalida ordinatio non confert privilegium.
3. Confert autem illicita.
4. Illicite ordinatus privatur privilegio per sententiam iudicis.
5. Ordinatus per saltum acquirit privilegium Clericorum.
6. Gaudent privilegio Novitii, Moniales, Novitiae.
7. Conditiones à Tridentino præscriptæ tonsuræ, & in Minoribus constitutæ, ut gaudeant privilegio.
8. Ille conditiones collectivè sunt intelligendæ.
9. Religiosi non tenentur ad illas conditiones.
10. Tenentur verò Clerici scholares excepto servitio Ecclesiæ.
11. Servitium Ecclesiæ debet esse spirituale, quæ non requirit expressum mandatum Episcopi.
12. Debet habere moralem perseverantiam.
13. Potest contra conditiones Tridentini præscribi.
14. Concilia æquiparantur SS. Evangelis in materia fidei.
15. Per clausulam Tridentini derogatur tantum præteritis contrariis consuetudinibus.
16. Immunitas Ecclesiastica nec à S. Pont. nec contrariâ consuetudine tolli potest.
17. SS. Canones circa immunitatem nil mutant formaliter, sed tantum materialiter.
18. Clericus non potest renunciare privilegio fori.
19. Quanta depositio habitus sufficiat ad amittendum privilegium fori?
20. Ad amittendum privilegium defectu 3. conditionum non prærequiritur trina monitio.
21. Prærequiritur tamen sententia declaratoria.

R. P. Mezger, Theol. Schol. Tom. II.

§. I.

Acquisitio fori.

Privilegium fori acquiritur iis modis, quibus si aliqua persona in statum Ecclesiasticum cooptatur: Is modus in genere, ut dixi initio hujus Disputationis, est destinatio personæ ad speciale DEI servitium, quæ si fiat per ordinationem, constituit personam in statu Clericali; si per collationem habitus Religiosi, constituit in statu Religioso. Cùm igitur privilegium fori acquiratur per assumptionem ad statum Ecclesiasticum, duplex etiam est modus specificus, quo privilegium fori acquiritur. Primus est Ordinatio, quæ incipit à prima Tonsura, quamvis illa non sit nisi præambulum ad SS. Ordines, neque imprimat intrinsecum characterem, ut suo loco dicitur; per primam quippe Tonsuram persona jam discriminatur ab aliis Christianis, atque in sortem Domini assumpta disponitur ad SS. Ordines suscipiendos: ideoque Episcopus post collatam primam Tonsuram, sic Neoclericos alloquitur: *Filii charissimi animadvertere debetis, quòd hodie de foro Ecclesiæ facti estis, & privilegia Clericalia sortiti estis. Cavete igitur, ne propter culpas vestras illa perdatis, &c.* Secundò, collatio habitus Religiosi facta à Superiore habente potestatem conferendi ejusmodi habitum, per hanc quippe persona specialiter DEO dedicatur, & collatur in statu Ecclesiastico juxta Auth. post. l. 12. C. de SS. Eccles. Ingressi Monasteria ipso ingressu se suaq. dedicant DEO.

Z

Qua-